

Vilniaus universiteto, Filosofijos fakulteto docentės dr. Rūtos Žiliukaitės

MOTYVACINIS LAIŠKAS

2019-09-28

Kandidatuoti į Vilniaus universiteto tarybą (toliau - Tarybą) mane paskatino įsitikinimas, kad Tarybos indėlis, atsižvelgiant į jai suteiktus įgaliojimus, prisidedant prie Vilniaus universiteto veiklos tikslų ir uždavinių įgyvendinimo ir prielaidų tokiai veiklai sukūrimo, gali būti labai svarus.

Vilniaus universitete pradėjau dirbti 2003 metais, nuo 2007 metų dirbu docentės pareigose Sociologijos katedroje, 2017 metais buvau išrinkta Filosofijos fakulteto Sociologijos ir socialinio darbo instituto direktore. Per pastaruosius keletą metų gana daug teko dalyvauti įvairiose pilietinėse veiklose ir iniciatyvose. Kartu su kolegomis 2017 metais įsteigėme Vilniaus universiteto Filosofijos fakulteto profesinę sąjungą, tais pačiais metais įsitraukiau į Humanitarinių ir socialinių mokslų sąjūdžio veiklą, buvau viena neformalios mokslininkų pilietinės iniciatyvos „Paskutinis prioritetas“ steigėjų. Bendradarbiaudama su kitais mokslininkais šiose platformose ne kartą viešai kėliau klausimus dėl mokslininkų ir dėstytojų žemų atlyginimų, mokslo ir studijų finansavimo sistemos, jos trūkumų, rengėme susitikimus ir diskusijas su politikais.

2019 m. pavasarį, susivieniję su kitų mokslo institucijų profesinėmis sąjungomis, derybose su Lietuvos Respublikos Vyriausybe pasiekėme, kad mokslininkų atlyginimų klausimus bent jau būtų įtrauktas į Lietuvos Respublikos viešojo sektoriaus darbuotojų tvarios atlyginimų raidos strategiją. Svarbu atkreipti dėmesį, kad mokslo, universitetinių studijų klausimai nėra nei svarbūs, nei pagrindiniai Lietuvos politikų darbotvarkėse. Nepaisant branginamos autonomijos, mokslininkų bendruomenė iki šiol santykinai menkai ja pasinaudoja siekdami būtinų pokyčių mokslo ir studijų politikoje. Mokslininkų bendruomenės tylumas, pilietinis neorganizuotumas, susitelkimas į savo darbinės pareigas ir atsiribojimas nuo politinių sprendimų priėmimo procesų, leidžia sprendėjų priėmėjams ignoruoti akademinės bendruomenės darbo sąlygų problemas. Ne vienerius tebesitęsiančios mažo studijų ir mokslo finansavimo problemos yra kliūtis įgyvendinant Vilniaus universiteto veiklos tikslus, siekiant užtikrinti universiteto veiklą kokybę tiek studijų, tiek mokslo srityse. Vilniaus universiteto vadovų, Tarybos, Senato ir mokslininkų vaidmuo ir pastangos daryti įtaką valstybės mokslo ir studijų politikai turėtų būti daug didesnis ir labiau matomas viešojo erdvėje nei yra šiuo metu.

Dalį pokyčių, būtinų užtikrinant aukšto tarptautinio lygio studijas ir mokslą Vilniaus universitete, be abejo, galima pasiekti vidinėmis reformomis, ir šie pokyčiai yra arba daugiau, arba mažiau sėkmingai įgyvendinami nuolatos. Pritariau daugeliui per pastaruosius keletą metų įgyvendintų reformų, kūrusių skaidresnę darbo krūvių ir atlyginimų sistemą, mokslininkų skatinimą už aukšto tarptautinio lygio mokslinių tyrimus ir mokslo publikacijas, darbo sąlygų jauniesiems mokslininkams patrauklumo didinimą, kt. Tačiau siekiant šių, mano manymu, tikrai svarbių pokyčių neturėtų būti pamiršta, kad svarbus yra ne tik tikslas ir rezultatas, bet ir jo įgyvendinimo eiga, procesas, kuris gali veikti labai destruktiviai

bendruomenę ir galiausiai stabdyti pačių tikslų ir rezultatų pasiekimą. Svarbu, kad Taryboje būtų skiriamas dėmesys ne tik strateginio plano tvirtinimui ir stebėsenai, ar pasiekiami numatyti rezultatai, bet ir tikslų įgyvendinimo proceso ir jo poveikio įvertinimui.

Be bendrų visai Vilniaus universiteto akademiniai bendruomenei veiklos tikslų, skirtingos mokslo sritys ir kryptys susiduria su skirtingais iššūkiais ir dalis šių specifinių iššūkių nėra pakankamai nei svarstomi, nei siūlomi jų sprendimo projektai: mokslo ir studijų santykis yra nevienodas ir reikalingas daug atviresnių viešų diskusijų nei vyksta šiuo metu, studijų krepšelių dydžių skirtumai dažnu atveju yra nukabinti „iš lubų“, socialinių ir humanitarinių mokslų galimybės pasinaudoti finansavimo mechanizmais, skirtais skatinti inovacijas, kol kas dar politiškai nėra aiškiai apibrėžtos, ne tik itin lėtai ir vangiai mezgamas bendradarbiavimas su ūkio subjektais MTEP srityje, tačiau nėra net pačiame universitete aiškesnių priemonių skirtų skatinti tarpkritinį ir tarpkryptinį bendradarbiavimą.

Dr. Rūta Žiliukaitė

